Stuk **1432** (2007-2008) – Nr. 1

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2007-2008

8 november 2007

GEDACHTEWISSELING

over de werking van de Vlaamse Adviesraad voor Bestuurszaken

VERSLAG

namens de Commissie voor Binnenlandse Aangelegenheden, Bestuurszaken, Institutionele en Bestuurlijke Hervorming en Decreetsevaluatie
uitgebracht door mevrouw Laurence Libert

Samenstelling van de commissie:

Voorzitter: de heer Kurt De Loor.

Vaste leden:

de dames Hilde De Lobel, Katleen Martens, An Michiels, de heren Wim Van Dijck, Joris Van Hauthem;

de heer Ludwig Caluwé, mevrouw Sonja Claes, de heren Johan Sauwens, Jan Verfaillie;

de heer Marnic De Meulemeester, mevrouw Laurence Libert, de heer Francis Vermeiren;

de heer Kurt De Loor, mevrouw Else De Wachter, de heer Jacky Maes.

Plaatsvervangers:

de heer Thieu Boutsen, mevrouw Marie-Rose Morel, de heren Luk Van Nieuwenhuysen, Karim Van Overmeire, mevrouw Gerda Van Steenberge;

de dames Cathy Berx, Vera Jans, Joke Schauvliege, de heer Luc Van den Brande;

mevrouw Vera Van der Borght, de heren Bob Verstraete, Paul Wille;

de heren Dirk De Cock, Marcel Logist, Dany Vandenbossche.

Toegevoegde leden:

de heer Jef Tavernier;

de heer Kris Van Dijck;

de heer Christian Van Eyken.

DAMES EN HEREN,

De Commissie voor Binnenlandse Aangelegenheden, Bestuurszaken, Institutionele en Bestuurlijke Hervorming en Decreetsevaluatie hield op 6 november 2007 een gedachtewisseling over de werking van de Vlaamse Adviesraad voor Bestuurszaken (VLABEST).

Aan de gedachtewisseling werd deelgenomen door prof. dr. Herman Matthijs, voorzitter, de heer Mark Suykens, lid van het Bureau van de Vlaamse Adviesraad voor Bestuurszaken en de heer Geert Vandenabeele, lid van de Vlaamse Adviesraad voor Bestuurszaken.

1. Inleiding door prof. dr. Herman Matthijs

Kaderdecreet

Prof. dr. Herman Matthijs: De Vlaamse Adviesraad voor Bestuurszaken is enkele maanden geleden in het leven geroepen en van start gegaan, dit in het kader van het decreet van 18 juli 2003 tot regeling van de strategische adviesraden. In principe is er één adviesraad per beleidsdomein. Aangezien er dertien beleidsdomeinen zijn moeten er theoretisch ook dertien adviesraden zijn. Sommigen hebben echter een ander statuut. De Vlaamse Adviesraad voor Bestuurszaken is eigenlijk de eerste adviesraad pur sang die werd opgericht. De adviesraad heeft een eigen rechtspersoonlijkheid en beschikt over een eigen dotatie en een secretariaat dat momenteel uit één medewerker bestaat. In 2008 zal men overgaan tot de aanwerving van een vaste secretaris.

Oprichting

Voor het beleidsdomein Bestuurszaken werd op 19 april 2006 het decreet houdende de oprichting van de Vlaamse Adviesraad voor Bestuurszaken door het Vlaams Parlement goedgekeurd. De leden van de Raad werden benoemd op 20 april 2006 en het decreet werd in werking gesteld door het besluit van de Vlaamse Regering van 15 juni 2007.

Door de inwerkingtreding van het oprichtingsdecreet werd de Hoge Raad voor Binnenlands Bestuur opgeheven en werd het taakgebied van de Hoge Raad geïncorporeerd in de opdracht van de Vlaamse Adviesraad voor Bestuurszaken.

Opdracht

De opdracht van de adviesraad bestaat erin te adviseren over het Vlaamse beleid inzake personeels- en organisatieontwikkeling, ICT, e-goverment, wetsmatiging, facilitaire dienstverlening en vastgoedbeheer, binnenlandse aangelegenheden, stedenbeleid en inburgeringsbeleid. Deze opdracht is breder dan die van de vroegere Hoge Raad voor Binnenlands Bestuur.

Wanneer het gaat over voorontwerpen van decreet en ontwerpen van besluit van strategisch belang, moet de Vlaamse Regering verplicht een advies vragen aan de adviesraad. De adviestermijn bedraagt in principe dertig dagen maar de Vlaamse Regering kan ook een spoedadvies vragen binnen de tien werkdagen.

Samenstelling

De adviesraad bestaat in totaal uit veertien leden die benoemd zijn door de Vlaamse Regering. Hiervan zijn er vier vertegenwoordigers van de lokale en provinciale besturen en tien onafhankelijke deskundigen. De vertegenwoordigers van de lokale en provinciale besturen werden voorgedragen door de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG) en de Vereniging van de Vlaamse Provincies (VVP).

Het bureau van de adviesraad wordt gevormd door drie personen, met name de voorzitter, de ondervoorzitter, de heer Frank Bostyn die vandaag verontschuldigd is, en een derde lid, dat iemand is van hetzij de VVSG hetzij de VVP. Momenteel is de heer Mark Suykens van de VVSG het derde lid van het Bureau. Na twee jaar wordt hij vervangen door de heer Raymond Van Loock van de VVP.

Ondersteuning

De dotatie voor 2008 bedraagt 167.000 euro. Het secretariaat bestaat uit één (nog aan te werven) secretaris en één stafmedewerker. Daarnaast ontvangt de adviesraad heel wat logistieke en administratieve ondersteuning van het departement Bestuurszaken van de Vlaamse overheid.

Mogelijke vormen van samenwerking met het Vlaams Parlement

Het is een expliciete opdracht van de adviesraad om reflecties te leveren over de bij het Vlaams Parlement ingediende beleidsnota's. De Raad is vanzelfsprekend bereid om in de commissie verdere toelichting te geven bij adviezen die werden uitgebracht over ontwerpen van decreet die in behandeling zijn in de commissie, bijvoorbeeld tijdens hoorzittingen. De Raad zou verder op verzoek of uit eigen beweging advies kunnen uitbrengen over voorstellen van decreet. Er

zouden ook adviesvragen kunnen worden gesteld over ruimere beleidsthema's. Destijds vroeg de commissie bijvoorbeeld het standpunt van de Hoge Raad voor Binnenlands Bestuur over de fusieproblematiek. Ten slotte zal de Raad via het jaarverslag telkens verslag uitbrengen aan de Vlaamse Regering en het Vlaams Parlement.

Reeds gepubliceerde adviezen

Tot op heden publiceerde de Vlaamse Adviesraad voor Bestuurszaken twee adviezen: enerzijds een briefadvies over het voorontwerp van besluit houdende de minimale voorwaarden voor de personeelsformatie, de rechtspositieregeling en het mandaatstelsel van het gemeente- en provinciepersoneel; anderzijds een briefadvies over het voorontwerp van decreet houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 2008.

De adviezen kunnen steeds teruggevonden worden op de webstek van de Raad: www. vlaanderen.be/vlabest.

2. Bespreking

De heer Wim Van Dijck: Ik herinner mij dat de Hoge Raad voor Binnenlands Bestuur telkens zeer verfrissende en kritische bedenkingen maakte bij initiatieven van de Vlaamse Regering. Indertijd was er wat wrevel toen de Hoge Raad werd opgeheven. Zal de Vlaamse Adviesraad voor Bestuurszaken even kritisch zijn als de vroegere Hoge Raad?

De themata waarover VLABEST moet adviseren zijn blijkbaar ruimer dan die van de Hoge Raad. Is dat inderdaad het geval? Wat de samenstelling betreft, had ik graag geweten of die volledig nieuw is ten opzichte van de vroegere Hoge Raad of dat er een aantal mensen zijn doorgeschoven.

De heer Marnic De Meulemeester: Ik had graag vernomen wat bedoeld wordt met 'adviesvragen over ruimere beleidsthema's'. Kan dat in principe over ieder strategisch onderwerp gaan? Er moet hierbij wellicht ook rekening worden gehouden met de beperkte personeelscapaciteit van de Raad. Ik neem verder aan dat er ook vanuit deze commissie adviesvragen aan de Raad kunnen worden voorgelegd.

De heer Kurt De Loor: De commissie kan op zijn minst voorstellen om een advies te krijgen over een bepaald thema.

De heer Jacky Maes: Wat is de verhouding tussen de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG) en de Vlaamse Adviesraad voor Bestuurszaken? Is de Raad een adviesraad voor de VVSG of is het omgekeerd?

Prof. dr. Herman Matthijs: Het is vooral de bedoeling van de Raad om correcte adviezen te geven. Wij moeten wijzen op maatschappelijke en wettelijke leemtes. In het advies over de rechtspositieregeling van het gemeente- en provinciepersoneel werd bijvoorbeeld gewezen op de problematiek van de contractuele en de statutaire tewerkstelling. Wij hebben gevraagd dat men hieromtrent duidelijkheid zou brengen.

De opdrachten van VLABEST zijn veel ruimer dan die van de Hoge Raad voor Binnenlands Bestuur. De Hoge Raad was enkel bevoegd voor de lokale overheden en de provincies. VLABEST heeft ook te maken met het personeelsbeleid van de Vlaamse overheid, ICT, e-government en dergelijke.

Er zijn slechts weinig mensen doorgeschoven van de Hoge Raad naar VLABEST. Dat is enkel het geval voor de vertegenwoordigers van de VVSG en van de VVP.

Wat de adviesvragen over ruimere beleidsthema's betreft, kan dit op eigen initiatief gebeuren maar het kan ook op vraag van de bevoegde minister of van deze commissie.

Het is decretaal vastgelegd dat de VVSG twee vertegenwoordigers in de Raad mag aanduiden. Het is mijn overtuiging dat de Raad niet dient om de belangen van de lokale overheden te behartigen. Men moet de zaken in een ruimer perspectief kunnen bekijken.

De heer Mark Suykens: De Hoge Raad voor Binnenlands Bestuur, die vijf à zes jaar gewerkt heeft, bestond uit acht mensen die werden aangeduid vanuit de VVSG, vijf mensen aangeduid door de VVP en drie mensen aangeduid vanuit de academische wereld. De Hoge Raad heeft zich indertijd gebogen over de vraag om zich meer als een strategische adviesraad uit te bouwen. In zo'n strategische adviesraad kunnen deskundigen dan samen met politieke en administratieve overheden nadenken over de richting waarin de Vlaamse samenleving in een bepaald beleidsdomein moet evolueren.

Daarnaast moet de Vlaamse overheid zorgen voor een goed overleg met belangengroepen. Op die manier

worden advisering en overleg uit elkaar gehaald. Op een bepaald moment heeft de Hoge Raad misschien terecht het imago gekregen dat het gebruikt werd door de VVSG en de VVP als een instrument van belangenbehartiging. Als de Vlaamse overheid echter het overlegcircuit goed uitbouwt is het mogelijk daarnaast een onafhankelijke strategische adviesraad te hebben die vanuit een ruimere maatschappelijke visie kan redeneren en niet vanuit een bepaald belang.

Vanuit de VVSG zal de lokale ervaring dus wel ingebracht worden in de Raad, maar niet zozeer vanuit het oogpunt van de belangenbehartiging. Voor dat laatste is een rechtstreeks overleg met regering en parlement meer aangewezen. Het is alleszins een goede evolutie dat twee legitieme zaken, namelijk onafhankelijke advisering en belangenbehartiging, uit elkaar worden gehaald en naast elkaar kunnen functioneren.

De heer Francis Vermeiren: Ik herinner mij een uitspraak van de heer Suykens in dit parlement dat hij geen voorstander was van het uitoefenen van verschillende mandaten en het dragen van verschillende petjes. Is die visie vandaag veranderd?

De heer Mark Suykens: Mijn visie daarover is niet gewijzigd. Er is een duidelijk verschil tussen het tegelijkertijd uitoefenen van uitvoerende mandaten en een parlementair mandaat enerzijds en het zetelen in een adviesorgaan anderzijds.

De heer Francis Vermeiren: Ik wilde enkel uw woorden bijtreden dat het mogelijk moet zijn een onderscheid te maken tussen advisering en belangenbehartiging.

De heer Mark Suykens: Stel dat men bijvoorbeeld een debat over samenvoeging van gemeenten voert, dan moet de VVSG uiteraard kijken naar wat de leden wensen en dat belang dan zo open mogelijk verdedigen. Als men daarover moet discussiëren in een adviesraad, dan kan men op strategisch niveau daarover andere standpunten innemen en de zaken ruimer benaderen.

Mevrouw Laurence Libert: Men moet erover waken dat VLABEST constructieve, deskundige en objectieve adviezen uitbrengt. Vooral inzake objectiviteit moet het onderscheid met de vroegere Hoge Raad gemaakt worden.

Prof. dr. Herman Matthijs: Tot slot zou ik nog willen zeggen dat wij bezig zijn met het voorbereiden van een werkprogramma voor 2008. Een van de onderwerpen waarop we ons willen concentreren is de hervorming die momenteel bezig is bij de Nederlandse overheid. We moeten nagaan of er hieruit lessen te trekken vallen voor de administratie in Vlaanderen.

De heer Mark Suykens: We hebben in het bureau van de Raad gediscussieerd over de vraag wat wij moeten verstaan onder onze rol van strategische adviesraad. We krijgen vaak de indruk dat, op het ogenblik dat de Raad wordt gevat door een adviesvraag, de politieke besluitvorming rond dat onderwerp al zo ver gevorderd is dat er nauwelijks nog mogelijkheid tot beïnvloeding is. Als men van een adviesraad verwacht dat die strategisch nadenkt, zou men het advies eigenlijk al in een vroeger stadium moeten inwinnen. Daarom werd de idee geopperd om adviezen uit te brengen op conceptnota's, met andere woorden op de eerste nota's waaruit blijkt waar men naartoe wil. Op het ogenblik dat er over een voorontwerp van decreet al meerderheidsoverleg binnen de regering heeft plaatsgevonden, is de mogelijke beïnvloedingsruimte vrijwel nihil geworden. De vraag is dus of er met de regering en het parlement kan worden afgesproken dat adviezen al in een eerder stadium worden gevraagd zodat de adviesraden een bijdrage kunnen leveren aan de strategische besluitvorming.

De heer Jacky Maes: Men zou inderdaad een methodiek moeten kunnen vinden om reeds van bij het begin van de besluitvorming een aantal stappen te zetten. Misschien kan aan de vraag worden tegemoetgekomen in het kader van het benchmarkproject dat momenteel in het Vlaams Parlement loopt. Er zijn in dat kader een aantal werkgroepen opgericht die zich onder meer met dat soort vragen bezighouden. Dat project zal binnenkort worden afgerond en zou moeten uitmonden in een aantal voorstellen die bij het begin van de volgende legislatuur ingang vinden.

De verslaggever, *De voorzitter,*

Laurence LIBERT Kurt DE LOOR